

20. el
BELÜGYMINISZTERIUM
Határőrség
Politikai Csoportfőnöksége

(18) J.
Szolgálati használatra!

180/19—1972.

T
066

..... sz. pld.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

**A BELÜGYMINISZTERIUM HATÁRŐRSÉG
POLITIKAI CSOPORTFŐNÖKÉNEK**

INTÉZKEDÉSE

**a hivatásos állomány pszichológiai-pedagógiai
továbbképzésére**

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVELTÁRA

KIADJA:
A BM HATÁRŐRSÉG POLITIKAI CSOPORTFŐNÖKSÉGE

1 9 7 2

42. II. D.
180/19-1372-BM HÖR Pol. Gf. 65-222/72. int.

180/19—1972.

Jóváhagyom:
SZABÓ GUSZTÁV s. k.,
vezérőrnagy
BM Hőr. Országos Parancsnoka

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

A BELÜGYMINISZTERIUM HATÁRÓRSÉG
POLITIKAI CSOPORTFŐNÖKÉNEK

INTÉZKEDÉSE

a hivatásos állomány pszichológiai-pedagógiai
továbbképzésére

KIADJA:
A BM HATÁRÓRSÉG POLITIKAI CSOPORTFŐNÖKSÉGE

1 9 7 2

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA

A személyi állomány felkészítése és nevelése szükségessé teszi, hogy a hivatásos állomány pedagógiai-pszichológiai továbbképzése — alapozva a katonai tanintézetekben, az eddigi szervezett oktatás során és az önképzés útján szerzett ismeretekre — fejlessze tovább pedagógiai és pszichológiai ismereteit, nevelési módszereit és szintjüknek megfelelő vezetői képességét.

A pedagógiai-pszichológiai továbbképzés célja a meglévő ismeretek felfrissítésén és újabb ismeretek adásán túl, hogy az általános és különösen a katonai pedagógia és pszichológia új eredményeit és tapasztalatait a határőrség sajátos viszonyai között eredményesebben tudjuk alkalmazni.

Az MSZMP X. kongresszusának és az MSZMP Határőrségi Bizottságának 1972. március 30-i határozatában megjelölt feladatok következtetés megvalósítását segíti a személyi állomány pedagógiai-pszichológiai felkészítése. E célok elérése érdekében az alábbiak szerint

i n t é z k e d e m .

1. A BM Határőrség hivatásos állománya pedagógiai-pszichológiai továbbképzését 1972—1975 években a következő kérdések figyelembevételével kell szervezni:

- Pszichológiai tényezők a politikai nevelőmunkában.
- A sorozott állomány nevelésének pedagógiai és pszichológiai kérdései.
- A határőrségnél folyó kiképzés pszichológiai sajátosságai.
- A végrehajtószolgálat pszichológiai kérdései.
- A határőrizetet segítő technika és az ember kapcsolata.
- A határsértők módszerei és ezek lélektana.
- A rendkívüli események pszichológiai indítékai.

- A pszichológia és pedagógia szerepe a parancsnoki munkában.
- Katonaközösségek fejlesztése a határőrségnél.
- Nehézségek leküzdésére és bátorságra való nevelés kérdései.
- Az egészséges munkahelyi, szolgálati közérzet kialakításának folyamata a törzsekben.
- A tisztesek nevelésének és felhasználásának pedagógiai és pszichológiai kérdései.
- A határőr szolgálat alkalmassági követelményei és normái.

2. A képzés rendszere:

a) Önképzés és előadásos propaganda.

Törekedni kell arra, hogy a hivatásos állomány egésze önképzés és az előadásos propaganda útján is bővítsé a pedagógiai és pszichológiai ismereteit. Biztosítani kell a kerületek (E) és a kiképző alakulatok könyvtárainak kiegészítését a mellékletben javasolt szakkönyvekkel, továbbá a könyvterjesztés útján segítsék elő a tisztek házikönyvtárainak nevelési tárgyú szakkönyvekkel való bővítését.

Az előadásos propagandában, a különböző módszertani foglalkozáson pedagógiai és pszichológiai előadások beállításával fejlesszék a hivatásos állomány ismereteit.

b) Nevelési konferenciák.

Nevelési konferenciákat kell tartani félévenként a hivatásos állomány számára négyórás időtartamban. A konferenciákat évenként az első és harmadik negyedévben levezetésre kerülő tiszti értekezlet után kell megtartani. Az Országos Parancsnokságon az osztályvezetők, a kerületeknél (E) a parancsnokok biztosítsák a konferenciavezetők kiválasztását és felkészítését, valamint a hivatásos állománynak konferencia-csoportokba való beosztását.

A foglalkozásvezetők és hallgatók számára a Politikai Csoportfőnökség tananyagot, programot, irodalomjegyzéket biztosít.

c) Egyéb pedagógiai és pszichológiai továbbképzési formák.

Kossuth Lajos Katonai Főiskola 2 éves pedagógiai tanfolyama.

Főiskolai tanfolyam, melynek hallgatói kéthavonként 3 napos összevonásban vesznek részt, félévenként vizsgát tesznek, a második év végén államvizsgáznak.

Az MSZMP Budapesti Bizottsága Marxizmus—Leninizmus Esti Egyeteme speciális kollégiumai.

1. Pedagógia (1 éves)
2. A bánásmód pszichológiája (1 éves)
3. Általános és szakszociológia (1 éves)

A tanítási év 1972. szeptember 1-től 1973. június 30-ig tart.

A speciális kollégiumok hallgatói hetenként egy alkalommal kötelező előadáson vagy gyakorlaton vesznek részt. A jelentkezés erre a célra rendszeresített kérdőívben történik, melyet az Agit. prop. kultúr osztályra kell eljuttatni.

Valamennyi oktatási formába a parancsnokságokon a kiképző-nevelő munka irányításával foglalkozó főtiszteket, illetve tiszteket célszerű javasolni. A felvételek feltételeiről, valamint a beiratkozás lehetőségeiről a Személyügyi osztály évenként tájékoztatót ad. A kerületek (E) az MSZMP megyei Bizottságai oktatási igazgatóságai által biztosított lehetőségeket is használják fel a hivatásos állomány pedagógiai-pszichológiai továbbképzésére.

3. A mellékletek.

Tartalmazzák az egész hivatásos állomány részére az 1972., 1973., 1974., 1975. években tartandó nevelési konferenciák tematikáját, a KLKF 2 éves pedagógiai tanfolyamának tematikáját, az MSZMP Budapesti Bizottsága Marxizmus—Leniniz-

mus Esti Egyeteme speciális kollégiumainak tematikáját, valamint a határőrkerületek (E) könyvtáraiba beszerzésre javasolt pedagógiai-pszichológiai szakkönyvek, folyóiratok jegyzékét.

Budapest, 1972. április 8.

Dr. ÁBEL LÁSZLÓ s. k.,
ezredes

BM Hór. Politikai Csoportfőnöke
Orsz. pk. h.

A hivatásos állomány pedagógiai-pszichológiai továbbképzésének tematikája

— Nevelési konferenciák —

1.	— A katonai pszichológia tárgya,
módszerei és feladatai.	}	1972. október
	— A katonai pedagógia tárgya,
módszerei és feladatai.		
2.	— Pszichológiai és pedagógiai tényezők
a politikai nevelőmunkában.	}	1973. március
	— Katonaközösségek fejlesztése a
határőrségnél.		
3.	— A határőrségnél folyó kiképzés
pszichológiai sajátosságai.		1973. október
4/a.	— A végrehajtószolgálat pszichológiai
kérdései.	}	1974. március
4/b.	— Pszichológiai tényezők a határforgalom
ellenőrzésénél.		
5.	— A fegyelem kialakításának, fejlesztésé-
nek és erősítésének pedagógiai-
pszichológiai kérdései.		1974. október
6.	— A rendkívüli események kialakulásának
pszichológiai tényezői.		1975. március

(A 4/b. témát a FEP-eken tartják meg.)

**Az MSZMP Budapesti Bizottsága
Marxizmus—Leninizmus Esti Egyeteme
keretében működő speciális kollégiumok**

1. „Pedagógia” (1 éves)

- A felnőttkori fejlesztés lehetőségei. Emberismereti szempontok a bánásmódban. A nevelés és az oktatás módszerei. A meggyőzés pszichológiája.
- A felnőttek oktatásának és nevelésének sajátosságai.
- A nevelés helye a társadalomban. A nevelés történetének főbb tanulságai.
- A pártoktatás, a propaganda, a népművelés és a pedagógia kapcsolata.
- A nevelési tényezők.
- A pszichológia alapjai, a pszichológia és a pedagógia kapcsolata.
- A szociológia és a szociometria alkalmazása a pedagógiában.
- A nevelési folyamat. A nevelő és oktató munka, valamint a hallgatók teljesítményének értékelési módszerei.
- Nyelvhelyesség, stílus, retorikai alapismeretek.
- A pedagógus személyiség. A pedagógus munkája.

2. „A bánásmód pszichológiája” (1 éves)

- A lelki jelenségek szerepe a cselekvés szervezésében.
- A cselekvéses alkalmazkodás szerepe az ember életében.
- A cselekvés és a lelki tulajdonságok viszonya.
- Teljesítmény és motiváció. A motívumok formái.
- A teljesítménymotiváció pszichológiája.
- A munka és pszichológia. Nevelés, fejlesztés, bánásmód, és pszichológia.
- Vezetés és pszichológia.
- A tanulás pszichológiai fogalma és formái.

- A motívumok szerepe a tanulásban. Művelődés és tanulás.
- A produktív életkor meghosszabbításának pszichológiai feltételei.
- A befolyásolás és véleményalakítás pszichológiája.
- Hatás és hatáskeltés.
- A kommunikáció pszichológiai problémái.
- A véleményalakítás lehetőségei és útjai.
- Az előadás és vita pszichológiája.

3. „Általános és szakszociológia”

- A polgári szociológia fő irányzatai, jelenlegi helyzete, kritikája.
- A marxista szociológia kialakulása, tárgya és funkciói.
- A marxista szociológia társadalomszemléleti kérdései.
- A szociológiai gondolkodás elvi-metodológiai problémái a társadalomtudományi megismerésben. Pozitivist felfogások a társadalomkutatásban. Filozófiai előfeltevés értelmezése a marxista társadalomkutatásban.
- Az érdekek szociológiai értelmezése. Az érdek marxi felfogásáról.
- Az érdekellentétek, mint a társadalmi konfliktusok forrásvidéke. Kísérlet ennek bizonyítására a társadalmi gyakorlat alapján.
- A társadalom szociális truktúrájának szociológiai vizsgálata és ennek jelentősége. Réteggépző jegyek és ezek viszonya az osztálykritériumokhoz.
- Szervezet és társadalom. A szervezet marxista és polgári felfogásának különbsége. A szervezet fogalma. A szervezet függése a konkrét társadalmi viszonyoktól, az adott társadalom makrostruktúrájától.
- A kiscsoport kutatás. A társadalmi kiscsoportok marxista és polgári felfogása és a két felfogás különbségei. A kiscsoportok rendszere, hierarchiája és ezek kapcsolata a társadalom makrostruktúrájával.
- Tudati viszonyok szociológiája. A társadalmi tudat felépítményi voltának szociológiai megközelítése. Emberi viszonyok és érdekek kifejeződése a különböző tudatformákban. Tudat és

cselekvés. Ideológia és intézmény. A tudati jelenségek mérhetősége.

- A politikai viszonyok szociológiai vizsgálata. A politikai jelenségek helye, szerepe a társadalom életében; a politika és a szociológia viszonya. A hatalom és kormányzás intézményrendszerének kapcsolata a szocializmus politikai rendszerében és ezek szociológia vizsgálata.
- Politikai magatartás. Társadalmi munka, politikai munka.
- A politikai magatartás fő összetevői: aktivitás, motiváció, vélemény, meggyőződés. A politikai magatartást befolyásoló tényezők. A politikai aktivitás jelenlegi helyzete a vizsgált nagyüzemi fizikai munkásoknál.
- A vezetés szociológiai kérdései. A munkát befolyásoló társadalmi-emberi tényezők.
- Családszociológiai vizsgálatok tapasztalatai. A nő társadalmi helyzete.
- Az oktatási rendszer és a társadalmi mobilitás.
- Életmódvizsgálatok társadalmunkban.
- A szabadidő szociológiai problémái.
- Vallásszociológiai vizsgálatok.
- A probléma megfogalmazása, hipotézis.
- Előkészítés. Adatgyűjtési technikák. A megfigyelés, a kísérlet és a társadalmi elemzés. A megfigyelés típusai és alkalmazásának lehetőségei.
- A dokumentumok elemzése, mint a szociológiai kutatás módszere, különös tekintettel a tartalmi elemzésre.
- A kapott adatok értékelése. A kutatások feldolgozásra való előkészítése. Az empirikus kutatások szervezési problémái. A gépi feldolgozás módszerei. Táblatervek elkészítése, elemzésre való előkészítése.
- A szociológiai elemzés sajátosságai. Elemzési technikák.

Kossuth Lajos Katonai Főiskola 2 éves pedagógiai tanfolyamának tematikája

Logika

- A logika tárgya, jelentősége. A gondolkodás formális logikai alaptörvényei.
- A fogalom. Az ítélet.
- A következtetés. A bizonyítás és a cáfolás. A hipotézis.

Általános és fejlődépszichológia

- Anatómia és fiziológia.
- A pszichológia tárgya, módszerei.
- A pszichológiai folyamatok.
- Az akarati cselekvés és a tevékenység pszichológiai elemzése.
- Fejlődépszichológia.

Az ifjúkor pszichológiája

- Az ifjúkor általános jellemzése.
- Az ifjúkor analitikus jellemzése.
- Az ifjúkorú katonák érzelmi, akarati élete. A hadseregbe való beilleszkedés pszichológiai problémái.

Pedagógiai pszichológia

- A pedagógiai pszichológia tárgya, alapfogalmai.
- A katonai nevelés pszichológiája.
- A katonai oktatás pszichológiája.

Általános pedagógia

- A nevelés fogalma és főbb jellemzői.
- A pedagógia, mint a nevelés tudománya.

Neveléstudomány

- A neveléstudomány alapjai.
- A katonai nevelés főbb feladatai.

Oktatástudomány

- A katonai oktatás (képzés) tartalma.
- A katonai oktatás (képzés) folyamatai.
- A katonai oktatás módszerei.
- A katonai oktatás szervezési, tervezési és ellenőrzési kérdései.

Programozott és audió-vizuális oktatás

- A kiképzési tartalmak feldolgozása programozással és korszerű oktatástechnikai eszközökkel.

Neveléstörténet

- Bevezetés a neveléstörténetbe ...
- Az újkor egyetemes neveléstörténete.
- A magyar nevelés története.

Pedagógiai szociológia

- Bevezetés a szociológiába.
- A szociológiai vizsgálatok módszerei.

Katonai vezetés alapjai.

- A csapatvezetés elméleti alapjai.
- A döntés előkészítés korszerű módszerei és eszközei.

**Kerületek (E) és kiképző alakulatok könyvtáraiba
beszerzésre javasolt pedagógiai és pszichológiai szakkönyvek**

- Janda, Frantisek: A csapatok harckiképzésének módszertana. Zrínyi Katonai Kiadó 1962.
- Dr. Kardos Lajos: Általános pszichológia. Tankönyvkiadó 1964.
- Katonai pszichológia, katonai pedagógia. Zrínyi Katonai Kiadó 1965.
- Lukov, Grigorij: A katonai tevékenység lélektani elemzése. Zrínyi Katonai Kiadó 1960.
- Miksik, Oldrich: Katonai pszichológia. Zrínyi Katonai Kiadó 1968.
- Dr. Nagy Sándor: Didaktika. Tankönyvkiadó 1967.
- Dr. Nagy Sándor — Horváth Lajos: Neveléelmélet. Tankönyvkiadó 1964.
- Pedagógiai szöveggyűjtemény. (Szerk. Biró Péterné, Jáki László) Tankönyvkiadó 1967.
- Dr. Radnai Béla: Az ifjúkor pszichológiája. Zrínyi Katonai Kiadó 1964.
- Tanulmányok a katonai nevelés köréből I—II—III. kötet. Zrínyi Katonai Kiadó.

A javasolt könyvek és a folyamatosan megjelenő pedagógiai-pszichológiai kiadványok megrendelhetők az országos parancsnokság könyvterjesztőjénél, Nagy Tiborné elvtársnőnél, illetve a Pedagógus Könyvesboltban (Bp. V., Múzeum körút 3. Telefon: 187-332).

Javasolt folyóiratok

Pedagógiai szemle, Magyar Pedagógia, Pedagógiai Közlemények, Pszichológiai Szemle. — Megrendelhetők: a Posta Központi Hirlap Irodánál (Bp. V., József nádor tér 1. Telefon: 182-038).